

Asiakasluokittelu, tiedonanto- ja selonottovelvollisuus

Arvopaperimarkkinain mukaan arvopaperinvälittäjän on ilmoitettava asiakkaalle tämän luokittelusta ei-ammattimaisesti asiakkaaksi, ammattimaiseksi asiakkaaksi tai hyväksyttäväksi vastapuoleksi. Asiakkaan luokittelulla on vaikutusta sijoittajansuojan laajuuteen sekä sovellettavaksi tuleviin menettelytapasääntöihin. Nordea ilmoittaa kaikille sijoittaja-asiakkaille heidän luokituksestansa 31.1.2008 mennessä.

Ammattimaisella asiakkaalla on velvollisuus ilmoittaa palveluntarjoajalle muutoksista, jotka voivat vaikuttaa asiakkaan luokitteluun.

Hakemus tulla luokitelluksi toisessa asiakasluokassa

Asiakkaalla on oikeus hakea arvopaperinvälittäjän tekemän asiakasluokittelun muuttamista. Luokittelun muuttamista koskeva hakemus on tehtävä kirjallisesti. Luokittelun muuttamisella voi olla vaikutusta sijoittajansuojaan ja menettelytapasäännösten soveltamiseen.

Ammattimaista asiakasta voidaan tämän hakemuksesta kohdella ei-ammattimaisena asiakkaana tai hyväksyttävänä vastapuolena. Myös ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi luokiteltu asiakas voi hakemuksesta tulla kohdelluksi ammattimaisena asiakkaana. Hyväksyttäväksi vastapuoleksi luokiteltu asiakas voi hakemuksesta tulla kohdelluksi ammattimaisena tai ei-ammattimaisena asiakkaana. Palveluntarjoaja harkitsee tapauskohtaisesti luokittelun muuttamisen edellytyksiä ja sitä hyväksyykö se asiakkaan hakemuksen.

Ammattimaisella asiakkaalla on velvollisuus pyytää ei-ammattimaisen asiakkaan kohtelua, jos asiakas katsoo, ettei sillä ole riittävää kokemusta ja tietämystä arvioida tai hallita palveluun tai liiketoimeen liittyviä riskejä.

Luokittelun vaikutukset sijoittajan suojaan

Suomen lainsäädännön mukaan ei-ammattimaiset asiakkaat ovat Sijoittajien korvausrahaston suojanpiirissä. Rahasto korvaa sijoittajalle aiheutuneet menetykset silloin, kun rahaston jäsen ei ole suorittanut suojan piiriin kuuluvan sijoittajan selviä ja riidattomia saatavia sopimuksen mukaisesti. Yhdelle sijoittajalle maksettavan korvauksen määrä on 9/10 sijoittajan yhdeltä sijoituspalveluyritykseltä olevan saatavan suuruudesta, kuitenkin enintään 20 000 euroa. Rahasto ei korvaa osakekurssin laskusta tai vääristä sijoituspäätöksistä johtuvia tappioita, joten asiakas vastaa edelleen omien sijoituspäätöstensä seurauksista. Ulkomaisen palveluntarjoajan Suomessa sijaitsevan sivuliikkeen ei-ammattimaiset asiakkaat kuuluvat pääsääntöisesti palveluntarjoajan kotivaltion sijoittajan suojan piiriin.

Luokittelun vaikutus sovellettaviin menettelytapavaatimuksiin

Ei-ammattimainen asiakas

Tiedot tarjottavasta palvelusta

Ei-ammattimaiselle asiakkaalle on annettava soveltuvin osin seuraavia tietoja tarjottavasta palvelusta:

- yleiskuvaus palvelusta tai palvelun kohteena olevan sijoituskohteen luonteesta
- kuvaus sijoituspalvelun ja -kohteen tyypillisistä riskeistä
- ehdotetuista sijoitusstrategioista ja niiden riskeistä
- toimeksiantojen toteuttamispaikoista
- tietoja asiakasvarojen säilyttämisestä
- tarjottavasta palvelusta aiheutuvista kuluista
- palvelun johdosta toimitettavista raporteista ja niiden toimitusvälistä ja -ajankohdasta
- varallisuudenhoitopalvelun osalta on lisäksi annettava soveltuvin osin seuraavat tiedot:
  - tieto asiakkaan salkkuun sisältyvien sijoituskohteiden arvon määrittymenetelmästä ja -välistä
  - tieto asiakkaan salkkuun sisältyvien sijoituskohteiden tai rahavarojen tai niiden osan salkun hoidon mahdollisesta ulkoistamisesta
  - tieto asiakkaan salkun tuoton kehityksen arvioinnissa mahdollisesti käytettävästä vertailutuotosta
  - tieto siitä, minkä tyyppisiä sijoituskohteita asiakkaan salkkuun voi kuulua ja minkä tyyppisiä liiketoimia sijoituskohteilla voidaan toteuttaa, mukaan lukien mahdolliset rajoitukset
  - tieto salkunhoidon tavoitteista sekä salkunhoitajan harkintavaltaa ohjaavasta riskitasosta ja harkintavallan mahdollisista rajoituksista.

Asianmukaisuuden arvioiminen

Tarjotessaan toimeksiantojen välittämistä ei-ammattimaiselle asiakkaalle palveluntarjoajan on pyydettävä asiakkaalta tiedot tämän kyseistä sijoituskohdetta tai sijoituspalvelua koskevasta sijoituskokemuksesta ja – tietämyksestä voidakseen arvioida, onko sijoituskohde tai palvelu asiakkaan kannalta asianmukainen.

Asianmukaisuuden arvioimiseksi palveluntarjoajan on pyydettävä tietoja:

- asiakkaan entuudestaan tuntemista palvelu-, liiketoimi- ja sijoituskohteiden tyypeistä
- asiakkaan sijoituskohteita koskevien liiketoimien luonteesta, volyyymista ja toteutusväleistä
- asiakkaan koulutustasosta ja aikaisemmasta ammatista, mikäli sillä voidaan katsoa olevan merkitystä arvioinnissa.

Mikäli palveluntarjoaja katsoo, ettei sijoituskohde tai palvelu ole asiakkaan kannalta asianmukainen, on palveluntarjoajan ilmoitettava tästä asiakkaalle. Palveluntarjoajan on myös kerrottava asiakkaalle, mikäli se ei voi arvioida sijoituskohteen tai palvelun asianmukaisuutta asiakkaalle siitä syystä, että asiakas ei ole antanut kaikkia arvioinnin perusteeksi tarvittavia tietoja. Jos kyse on asiakkaan aloitteesta tapahtuvasta laissa tarkoitettun yksinkertaiseen sijoituskohteeseen liittyvän toimeksianton toteuttamisesta tai välittämisestä asianmukaisuusarviointia ei tarvitse tehdä.

Soveltuvuuden arvioiminen

Palveluntarjoajan, joka tarjoaa sijoitusneuvontaa ja varallisuudenhoitoa, on hankittava ennen sijoituspalvelun tarjoamista riittävät tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta, kyseistä sijoituspalvelua tai sijoituskohdetta koskevasta sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä sekä sijoitustavoitteista, jotta se voi suositella asiakkaalle soveltuvia sijoituskohteita tai palveluita.

Sijoituskohteen tai -palvelun soveltuvuuden arvioimiseksi palveluntarjoajan on hankittava soveltuvin osin seuraavat tiedot:

- tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta
  - asiakkaan säännöllinen tulonlähde ja määrä
  - asiakkaan omaisuus
  - asiakkaan säännölliset taloudelliset sitoumukset
- asiakkaan sijoitustavoitteet
  - asiakkaan sijoitushorisontti
  - asiakkaan riskinottohalukkuus ja riskiprofiili
  - asiakkaan sijoituksen tarkoitus
- asiakkaan sijoituskokemus ja –tietämys
  - asiakkaan entuudestaan tuntemat palvelu-, liiketoimi- ja sijoituskohdetyypit
  - asiakkaan sijoituskohteita koskevien liiketoimien luonne, volyyymi ja toteutusväli;
  - asiakkaan koulutustaso ja aikaisempi ammatti, mikäli sillä voidaan katsoa olevan merkitystä arvioinnissa.

Ammattimainen asiakas

Ammattimaiselle asiakkaalle on annettava yleiskuvaus palvelun kohteena olevien sijoituskohteiden luonteesta ja niihin liittyvistä tyypillisistä riskeistä, jos se on tarpeellista ottaen huomioon kyseisen asiakkaan sijoituskokemus.

Soveltuvuuden arvioiminen

Palveluntarjoajan, joka tarjoaa sijoitusneuvontaa ja omaisuudenhoitoa, on hankittava ennen sijoituspalvelun tarjoamista riittävät tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta sekä sijoitustavoitteista, jotta se voi suositella asiakkaalle soveltuvia sijoituskohteita tai palveluita.

Sijoituskohteen tai -palvelun soveltuvuuden arvioimiseksi palveluntarjoajan on hankittava soveltuvin osin seuraavat tiedot:

- tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta
  - asiakkaan säännöllinen tulonlähde ja määrä
  - asiakkaan omaisuus
  - asiakkaan säännölliset taloudelliset sitoumukset
- asiakkaan sijoitustavoitteet
  - asiakkaan sijoitushorisontti
  - asiakkaan riskinottohalukkuus ja riskiprofiili
  - asiakkaan sijoituksen tarkoitus.

Hyväksyttävä vastapuoli

Hyväksyttävä vastapuoli voi pyytää palveluntarjoajalta kirjallisesti, että sijoittajan suojaksi tarkoitettuja menettelytapasäännöksiä sovellettaisiin sen kanssa tehtäviin liiketoimiin joko yleisesti tai yksittäisen liiketoimen osalta.

Palveluntarjoaja harkitsee tapauskohtaisesti suostuuko se esitettyyn pyyntöön. Muissa tapauksissa menettelytapasäännökset ja sijoittajan suojaa koskevat säännökset eivät sovellu hyväksyttäviin vastapuoliin.

Asiakkaiden luokittelukriteerit

Ei-ammattimainen asiakas

Muu kuin ammattimainen asiakas tai hyväksyttävä vastapuoli.

Ammattimainen asiakas

1. Yhteisöt

Rahoitusmarkkinoilla toimiluvan nojalla toimintaa harjoittava tai säännelty yhteisö ja siihen rinnastettava ulkomainen viranomaisvalvonnassa oleva yhteisö:

- sijoituspalveluyritys
- luottolaitos
- rahastoyhtiö
- optioyhteisö
- arvopaperipörssi
- selvitysyhteisö
- arvopaperikeskus
- vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu vakuutusyhtiö
- työeläkevakuutusyhtiö, eläkesäätiö ja eläkekassa
- sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 1 §:n 3 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitettu yhteisö
- hyödykkeitä ja hyödykejohdannaisia omaan lukuunsa ostava ja myyvä yritys
- muu yhteisösijoittaja.

2. Suuryritykset

Yritys, joka täyttää viimeksi päättyneeltä täydeltä tilikaudelta laaditun tilinpäätöksen mukaan kaksi seuraavista kolmesta vaatimuksesta:

- taseen loppusumma on vähintään 20 000 000 euroa
- liikevaihto on vähintään 40 000 000 euroa
- omat varat ovat vähintään 2 000 000 euroa.

3. Valtio, kunta ja niiden yksiköt

- Suomen valtio
- Valtiokonttori ja valtion liikelaitos
- suomalainen kunta ja kuntayhtymä
- Ahvenanmaan maakunta
- ulkomainen valtio
- valtionvelkaa hoitava elin
- ulkomaisen valtion alueellinen hallintoyksikkö

4. Keskuspankit

- Euroopan keskuspankki
- Suomen Pankki
- ulkomainen keskuspankki
- Kansainvälinen valuuttarahasto, Maailmanpankki ja niihin rinnastettava kansainvälinen yhteisö tai organisaatio.

5. Yhteisösijoittajat

Pääasiallisena toimialana on rahoitusvälineisiin sijoittaminen.

6. Asiakkaan oma hakemuksen perusteella

Edellytykset:

6.1. Asiakas hakee kirjallisesti.

6.2. Asiakas täyttää vähintään kaksi seuraavista vaatimuksista:

- asiakas on toteuttanut huomattavan suuria liiketoimia kyseisillä markkinoilla keskimäärin kymmenen kertaa neljännesvuodessa viimeksi kuluneen neljän vuosineljänneksen aikana
- asiakkaan sijoitussalkun arvo on yli 500 000 euroa
- asiakas työskentelee tai on työskennellyt rahoitusosalalla ammattimaisesti vähintään vuoden.

6.3. Arvopaperinvälittäjä on arvioinut, että asiakkaalla on valmiudet tehdä itsenäisiä sijoituspäätöksiä ja ymmärtää niihin liittyvät riskit, ja arvopaperinvälittäjä hyväksyy asiakkaan hakemuksen.

6.4. Arvopaperinvälittäjä ilmoittaa asiakkaalle kirjallisesti, ettei asiakas kuulu kaikkien arvopaperimarkkinalain 4 luvun menettelytapasäännösten suojan ja sijoittajien korvausrahaston suojan piiriin.

6.5. Asiakas ilmoittaa arvopaperinvälittäjälle kirjallisesti olevansa tietoinen menettelytapasäännösten suojan ja korvausrahostosuojan menettämisestä.

Hyväksyttävä vastapuoli

1. Yhteisöt

Rahoitusmarkkinoilla toimiluvan nojalla toimintaa harjoittava tai säännelty yhteisö ja siihen rinnastettava ulkomaalainen viranomaisvalvonnassa oleva yhteisö:

- sijoituspalveluyritys
- luottolaitos
- rahastoyhtiö
- optioyhteisö
- arvopaperipörssi
- selvitysyhteisö
- arvopaperikeskus
- vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu vakuutusyhtiö
- työeläkevakuutusyhtiö, eläkesäätiö ja eläkekassa
- sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 1 §:n 3 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitettu yhteisö
- hyödykkeitä ja hyödykejohtannaisia omaan lukuunsa ostava ja myyvä yritys
- muu yhteisösijoittaja.

2. Suuryritykset

Yritys, joka

2.1. täyttää viimeksi päättyneeltä täydeltä tilikaudelta laaditun tilinpäätöksen mukaan vähintään kaksi seuraavista kolmesta vaatimuksesta:

- taseen loppusumma on vähintään 20 000 000 euroa
- liikevaihto on vähintään 40 000 000 euroa
- omat varat ovat vähintään 2 000 000 euroa ja

2.2 antaa nimenomaisen suostumuksensa tulla kohdelluksi hyväksyttävänä vastapuolena.

3. Valtio, kunta ja niiden yksiköt

- Suomen valtio
- Valtiokonttori ja valtion liikelaitos
- suomalainen kunta ja kuntayhtymä
- Ahvenanmaan maakunta
- ulkomainen valtio
- valtionvelkaa hoitava elin
- ulkomaisen valtion alueellinen hallintoyksikkö.

4. Keskuspankit

- Euroopan keskuspankki
- Suomen Pankki
- ulkomainen keskuspankki
- Kansainvälinen valuuttarahasto, Maailmanpankki ja niihin rinnastettava kansainvälinen yhteisö tai organisaatio.

5. Hyväksyttäväksi vastapuoleksi luokitellun asiakkaan hakemus tulla kohdelluksi ammattimaisena asiakkaana

Edellytykset:

5.1. Edellä kohdissa 1,3 ja 4 tarkoitettu hyväksyttävä vastapuoli hakee kirjallisesti menettelytapasäännösten soveltamista sen kanssa tehtäviin liiketoimiin joko yleisesti tai yksittäisen liiketoimen osalta.

5.2. Arvopaperinvälittäjä hyväksyy asiakkaan hakemuksen.

6. Hyväksyttäväksi vastapuoleksi luokitellun asiakkaan hakemus tulla kohdelluksi ei-ammattimaisena asiakkaana

Edellytykset:

6.1. Edellä kohdissa 1,3 ja 4 tarkoitettu hyväksyttävä vastapuoli hakee kirjallisesti menettelytapasäännösten soveltamista sen kanssa tehtäviin liiketoimiin joko yleisesti tai yksittäisen liiketoimen osalta.

6.2. Arvopaperinvälittäjä hyväksyy asiakkaan hakemuksen.

6.3. Asiakkaan kohtelusta ei-ammattimaisena asiakkaana tehdään kirjallinen sopimus, josta käy ilmi sen soveltaminen yhteen tai useampaan palveluun tai liiketoimeen taikka yhteen tai useaan erityyppiseen arvopaperiin tai liiketoimeen.

7. Hakemuksesta ammattimaiseksi asiakkaaksi luokitellun asiakkaan hakemus tulla kohdelluksi hyväksyttävänä vastapuolena

Edellytykset:

7.1. Asiakas hakee kirjallisesti.

7.2. Asiakas täyttää vähintään kaksi seuraavista vaatimuksista:

- asiakas on toteuttanut huomattavan suuria liiketoimia kyseisillä markkinoilla keskimäärin kymmenen kertaa neljännesvuodessa viimeksi kuluneen neljän vuosineljänneksen aikana
- asiakkaan sijoitussalkun arvo on yli 500 000 euroa
- asiakas työskentelee tai on työskennellyt rahoitusallalla ammattimaisesti vähintään vuoden.

7.3. Arvopaperinvälittäjä on arvioinut, että asiakkaalla on valmiudet tehdä itsenäisiä sijoituspäätöksiä ja ymmärtää niihin liittyvät riskit, ja arvopaperinvälittäjä hyväksyy asiakkaan hakemuksen.

7.4. Arvopaperinvälittäjä ilmoittaa asiakkaalle kirjallisesti, ettei asiakas kuulu kaikkien arvopaperimarkkinalain 4 luvun menettelytapasäännösten suojan ja sijoittajien korvausrahaston suojan piiriin.

7.5. Asiakas ilmoittaa arvopaperinvälittäjälle kirjallisesti olevansa tietoinen menettelytapasäännösten suojan ja korvausrahastosuojan menettämisestä.